

LECȚIA #9: Analiza părtinirii în știri

Articol adaptat după [Analysing bias in the news](#), material educațional **NewsWise**.

NewsWise este un program educațional dezvoltat de The Guardian Foundation, o organizație non-profit dedicată jurnalismului de calitate. Programul oferă resurse gratuite pentru învățământul primar și îi ajută pe elevi să dezvolte gândirea critică și să înțeleagă lumea știrilor. Acest material este un plan de lecție din pachetul NewsWise, destinat elevilor cu vârste între **9 și 11 ani**.

[Imagine copertă](#)

Jurnaliștii ar trebui să folosească un limbaj factual și concis în știri. Nu ar trebui să folosească cuvinte care transmit propria opinie sau care influențează cititorul să simtă într-un anumit fel. Folosirea unui limbaj care îi influențează pe cititori să privească o persoană sau un eveniment într-un anumit fel este o altă modalitate prin care un articol poate deveni părtinitor.

Obiectiv de învățare

- Să analizeze limbajul părtinitor în știri.

Rezultatele învățării

- Să explice ce înseamnă părtinirea.
- Să identifice exemple de limbaj părtinitor într-o știre.
- Să evalueze cum folosește un scriitor limbajul pentru a-și influența cititorul.

Conexiuni cu programa școlară

- **Înțelegerea textului:** analiza limbajului și a impactului acestuia asupra cititorului.
- Recunoașterea modurilor în care internetul și rețelele sociale pot fi folosite atât pozitiv, cât și negativ.
- Cum să evaluezi fiabilitatea surselor de informații online.
- Modul în care textul și imaginile din media și rețelele sociale pot fi manipulate sau inventate; strategii pentru evaluarea fiabilității surselor și identificarea dezinformării.

Cunoștințe și competențe de bază

Unele știri pot fi redactate astfel încât o parte să pară mai importantă. Aceasta se numește **părtinire**. Un material informativ poate fi părtinitor dacă:

- prezintă doar unele dintre punctele de vedere relevante, sau
- folosește un limbaj evaluativ ori emoțional, care influențează modul în care cititorii îi percep pe cei implicați.

Consultă **Navigatorul de știri**¹.

Părtinirea poate apărea deoarece persoanele aflate la putere (de exemplu, proprietarii instituției media) doresc să influențeze opiniile publicului lor.

Caută întotdeauna părtinirea în știri, astfel încât să poți determina dacă un articol încearcă să te influențeze. Odată ce ai făcut asta, ai puterea de a decide dacă ești de acord sau nu cu acest mesaj.

Citirea, vizionarea și ascultarea mai multor știri din surse diferite, chiar și a celor cu care nu ești de acord, te poate ajuta să înțelegi mai bine subiectul.

Evaluare inițială

De partea cui sunt? Elevii citesc știrea despre meciul de fotbal și decid cine l-a scris, concentrându-se să determine dacă este părtinitor față de una dintre echipe. Evidențiază cuvintele cheie care indică că scriitorul favorizează o echipă.

- Cum poți spune cine a scris reportajul?
- De partea cui sunt?
- Ce vrea jurnalistul să simți sau să gândești? De unde știi asta?
- Cum ar mai putea fi relatată această știre?

Folosește acest exemplu pentru a introduce ideea de **părtinire**.

- Te poți gândi la un moment în care ai putea fi părtinitor?

Activitate de învățare

Elevii citesc **Știrea 1** și răspund la următoarele întrebări:

- Pe cine te face articolul să susții? De ce?
- Pe cine te face articolul să critici sau să dezaprobi? Ce te face să ai această reacție?
- Cum crezi că încearcă autorul să îți influențeze opinia?

Elevii creează „**bănci de cuvinte**”, listând cuvintele sau expresiile folosite în articole pentru a descrie diferitele persoane implicate în știre. Această activitate va evidenția folosirea unui limbaj pozitiv sau negativ pentru a influența cititorul.

Elevii citesc **Știrea 2** ca exemplu de abordare mai neutră a poveștii.

- Cum diferă cele două știri?
- Care dintre cele două știri este mai echilibrată? De ce?

Provocare: Elevii parcurg activitatea **Controlul știrilor** pentru a reflecta de ce știrile pot fi părtinitoare. Pentru fiecare scenariu, elevii iau în considerare:

- Cine are putere în știre?
- Ce informații ar dori persoana aflată la putere să facă publice?

- Ce informații ar putea alege să nu publice? De ce?

Concluzii

Revino la articolul despre fotbal din [evaluarea inițială](#) și reflectează cum ar fi putut fi relatată știrea altfel. Pot elevii să rescrie articolul sau o secțiune aleasă, pentru a reflecta o perspectivă diferită?

Reflectează de ce este important să cauți părtinirea în știri. Subliniază că citirea mai multor articole diferite, chiar și a celor cu care nu ești de acord, te poate ajuta să înțelegi povestea completă. Reamintește elevilor că, în calitate de jurnaliști, trebuie să se asigure că propriile știri nu sunt părtinitoare și că ei trebuie să relateze evenimentele într-un mod corect și echilibrat.

Întrebări pentru evaluare

- Ce este părtinirea?
- De ce ar putea fi o știre părtinitoare?
- Care ar putea fi consecințele știrilor părtinitoare?
- Cum putem recunoaște o știre părtinitoare?

Resurse

De partea cui sunt?

Spania, învinsă nedrept de „Leoaice”

Jucătoarele Spaniei au oferit cel mai bun meci al carierei lor aseară, în finala Campionatului European Feminin, doar pentru a fi învinse de o echipă engleză extrem de norocoasă.

Anglia a avut mai puțin de jumătate din numărul de șuturi al Spaniei, dar a reușit cumva să egaleze și să intre în prelungiri.

După treizeci de minute suplimentare, Spania a fost incredibil de ghinionistă că nu a reușit să marcheze și să își asigure victoria. Meciul a mers până la loviturile de departajare.

Anglia a câștigat seria de penalty-uri cu 3-1, dar jucătoarele spaniole ar trebui să meargă acasă cu capul sus. Mulți comentatori și foști jucători din ambele

tabere au declarat că penalty-urile sunt întotdeauna o loterie și că Spania a fost, fără îndoială, echipa mai bună.

Ghinion pentru hărniciuții de la Rapid în fața celor de la FCSB

Rapid a luptat cu inimă împotriva celor de la FCSB aseară. Deși FCSB a câștigat, marcând singurul gol în ultimul minut al meciului, giuleștenii ar trebui să fie mândri de modul în care au jucat.

FCSB a avut doar două șuturi pe poartă tocmai pentru că Rapid a evoluat extraordinar. Rapidul a avut trei șuturi pe poartă, dar din nefericire toate au fost salvate de portarul advers.

Chiar dacă Rapid a făcut tot posibilul să oprească FCSB de la a marca, a suferit același ghinion care îi urmărește tot sezonul. În ultimul minut, roș-albaștrii au reușit să înscrie.

Până la urmă, a fost un meci spectaculos, iar jucătorii și fanii Rapidului pot merge acasă cu capul sus.

Exemple de știri

Știrea 1

Bărbat furios după ce o toaletă a apărut în fața casei sale

Domnul Popescu a fost surprins de toaleta pentru șoferii STB, instalată fără acordul său.

Un bărbat din cartierul Băneasa din București a depus o sesizare la primărie după ce o toaletă a fost construită neglijent în fața casei sale.

Ion Popescu, 52 de ani, a fost șocat când s-a trezit într-o dimineață și a găsit o toaletă instalată în fața casei sale de către Societatea de Transport București (STB). Toaleta a fost amplasată acolo pentru a fi folosită de șoferii de autobuz, însă Popescu a fost indignat că nu fusese consultat în prealabil.

O toaletă a fost instalată în fața casei domnului Popescu, provocând un stres enorm omului cumsecade și familiei sale.

Ion Popescu, un om gospodărar care lucrează ca tehnician, dorește să își vândă casa. Însă spune că nimeni nu va vrea să o cumpere din cauza mirosurilor insuportabile care se răspândesc de fiecare dată când ușa toaletei este deschisă — chiar lângă intrarea în casă!

Domnul Popescu, om de familie, a declarat: „Cine vrea o casă cu așa ceva în față? Eu nu aș vrea. Va trebui să merg la medic pentru că sunt atât de stresat din cauza acestei situații.”

Popescu a trimis o sesizare la Primăria Sectorului 1, însă aceasta nu a răspuns la întrebările sale.

Știrea 2

Bărbat supărat din cauza toaletei pentru șoferii de autobuz din fața casei sale

Ion Popescu crede că potențialii cumpărători sunt descurajați de toaletă

Un proprietar din cartierul Băneasa din București s-a plâns după ce Societatea de Transport București (STB) a instalat o toaletă pentru șoferii de autobuz în fața casei sale.

Ion Popescu, care încearcă să vândă proprietatea, a declarat că toaleta temporară îndepărtează potențialii cumpărători.

STB a declarat că este o „măsură temporară” și că lucrează cu Primăria Sectorului 1 pentru a găsi o locație alternativă pentru o facilitate permanentă. Însă domnul Popescu a spus că toaleta nu ar fi trebuit niciodată amplasată atât de aproape de casa sa. Toaleta a fost instalată inițial într-o structură provizorie, a spus domnul Popescu, cu ușa deschizându-se spre casa sa, aflată la capătul unei linii de autobuz din Băneasa. Structura actuală a fost amplasată astfel încât intrarea să fie acum pe partea opusă. Domnul Popescu a recunoscut importanța facilităților pentru șoferii de autobuz, dar a sugerat că toaleta ar putea fi amplasată mai departe de zona rezidențială și de școala din apropiere.

Un sens giratoriu puțin mai jos pe stradă ar fi mai potrivit, a sugerat domnul Popescu, dar reglementările privind spațiile verzi ar putea îngreuna acest lucru. Un purtător de cuvânt al STB a declarat: „Este foarte important ca șoferii de autobuz să aibă acces la toalete în timpul serviciului, acestea jucând un rol esențial în asigurarea siguranței transportului public. Avem întotdeauna în vedere locuitorii din zonă atunci când instalăm aceste facilități și alegem locații aproape de capătul unei linii de autobuz care sunt cele mai potrivite, ținând cont de necesitatea menținerii accesului la trotuar. Aceasta este o facilitate temporară instalată ca măsură intermediară, în timp ce se identifică o locație permanentă. STB colaborează în prezent cu Primăria

Sectorului 1 pentru a analiza posibilitatea mutării facilității temporare sau construirii unei facilități permanente într-o altă locație din apropiere.”

Controlul știrilor

Provocarea 1

Proprietarul ziarului: Andrei este proprietarul unei ferme de pui. Andrei deține și ziarul local.

Știrea: Un oraș a primit numeroase plângeri de intoxicații alimentare de la persoane care au mâncat la restaurantele locale. Inspectorii sanitar-veterinari au suspectat că problema provenea de la puii de la ferma lui Andrei. Când au vizitat ferma, au descoperit că condițiile erau neigienice. I-au comunicat lui Andrei să oprească vânzarea puilor până la finalizarea investigației, altfel ferma va fi închisă.

Provocarea 2

Proprietarul ziarului: Nicoleta, proprietara unui ziar local, este foarte bună prietenă cu proprietarul unei firme de construcții care dorește să construiască case noi în oraș. Firma de construcții oferă mulți bani ziarului Nicoletei.

Știrea: Primăria a acordat autorizație unei firme de construcții să construiască case noi în oraș. Însă terenul pe care doresc să construiască adăpostește multe plante rare și animale sălbatice!

¹ **Navigatorul de știri** este de găsit în **Trusa de instrumente pentru redactarea unei știri**, documentul [Trusa-de-instrumente.pdf](#)